

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Róbert Vancel
Article / Článok: Medzinárodná ľudsko-právna konferencia: „HUMAN FORUM 2022“
Publisher / Vydavateľ: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2023.26.1.181-185>

Recommended form for quotation of the article / Odporúčaná forma citácie článku:

VANCEL, R. 2023. Medzinárodná ľudsko-právna konferencia: „HUMAN FORUM 2022“. In *Politické Vedy*. Vol. 26, no. 1, pp. 181-185. ISSN 1335 – 2741. Available at: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2023.26.1.181-185>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

Journal *Politické vedy* is provided under the conditions of Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0. / Časopis *Politické vedy* je publikovaný na základe podmienok Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0.

MEDZINÁRODNÁ ĽUDSKOPRÁVNÁ KONFERENCIA: „HUMAN FORUM 2022“

INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMAN RIGHTS: “HUMAN FORUM 2022”

Róbert Vancel*

Hlavným zámerom podujatia HUMAN FORUM od jeho počiatku je hľadanie odpovedí na otázku, či je demokracia na Slovensku a v Európe v ohrození. Na vývoj demokracie vplyvajú rôzne faktory a každý rok venujeme pozornosť práve tým, ktoré v spoločnosti najviac rezonujú. Tento ročník nadviazal na predchádzajúci v akcentácii potreby budovania a rozvoja demokracie zdola, od miestnych komúnit. Zároveň sme však rovnako, ako celý svet, boli zasiahnutí konfliktom za našimi hranicami, na Ukrajine. Aj tieto témy rezonovali v panelových diskusiách počas troch dní konferencie. Tento ročník bol zároveň výnimočný, nakoľko sa k organizátorom pridalo aj Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré do programu začlenilo 2. ročník svojej ľudskoprávnej konferencie.

V poradí už 9. ročník medzinárodnej konferencie o demokracii ľudských právach Human Forum 2022 sa konal v dňoch 21. - 23. novembra 2022 v Banskej Bystrici, pod záštitou prezidentky SR **Zuzany Čaputovej** a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR **Rastislava Káčera**.

Na samom začiatku hostí podujatia privítali organizátorka Human Fora **Csilla Droppová** a **Peter Burian**, *velvyslanec s osobitným poslaním pre ľudské práva MZVaEZ SR*. Úvod podujatia sa niesol v duchu príhovorov, no tentokrát vystúpili minister zahraničných vecí a európskych záležitostí **Rastislav Káčer** s príhovorom na tému *Ochrana a podpora ľudských práv a demokracie – základný kameň hodnotovej zahraničnej politiky Slovenska a naša povinnosť*,

---

* Mgr. Róbert Vancel, PhD. pôsobí ako odborný asistent na Katedre medzinárodných vzťahov a diplomacie, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Kuzmányho 1, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: robert.vancel@umb.sk.

podpredsedníčka **Věra Jourová** *Európska únia – obrana právneho štátu a demokratických hodnôt doma aj v zahraničí – imperatív dneška* a **Uzra Zeya**, námestníčka ministra zahraničných vecí USA pre civilnú bezpečnosť, demokraciu a ľudské práva na tému *Samit za demokraciu – obrana proti autoritárstvu, boj proti korupcii a spoločné presadzovanie dodržiavania ľudských práv a demokracie*. Nasledoval rozhovor s ministrom **Káčerom**, ktorý moderoval **Pavol Demeš**.

Druhý blok programu bol vo forme panelovej diskusie na tému *Posilnenie ochrany ľudských práv na podporu všeobecných hodnôt demokracie*. V diskusii moderovanej **Petrom Burianom** vystúpili: **Andrej Stančík**, štátny tajomník MZVaEZ SR; **Kateryna Ryabiko**, zástupkyňa riaditeľa Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva; **Andrea Cairola**, senior špecialistka odboru slobody prejavu a slobody novinárov, UNESCO; **Annika Markovic**, veľvyslankyňa Švédskeho kráľovstva; **Darius Čekoulis**, veľvyslanec s osobitným poslaním pre ľudské práva a rodovú rovnosť Litvy. Diskutéri sa zaoberali stavom medzinárodnej a regionálnej architektúry a agendy ľudských práv v dôsledku ruskej agresie na Ukrajine, ktorá porušuje všetky základné normy medzinárodného humanitárneho práva. Taktiež sa debatovalo o vplyve rastúcej globálnej polarizácie medzinárodného systému ľudských práv a poriadku založeného na pravidlách.

Program pokračoval príhovorom prezidentky SR **Zuzany Čaputovej** a plynule prešiel do ďalšej panelovej diskusie s názvom *Praktické skúsenosti a možnosti presadzovania ľudských práv a demokracie na Slovensku*. Diskusia bola nielen o praktických skúsenostiach, získaných ponaučeníach, ale aj možnostiach efektívnejšieho presadzovania ľudských práv, demokracie a transparentnosti na miestnej a regionálnej úrovni. Panelisti hľadali odpovede na otázky ako budovať inkluzívne partnerstvá pre presadzovanie ľudských práv – úloha občianskej spoločnosti, súkromného sektora, aké sú inovatívne nástroje, ktoré umožňujú účinnejšie politiky na podporu ľudských práv a demokracie doma a vo svete, či akú úlohu v tom zohráva vzdelávanie a nezávislé médiá. V diskusii, ktorú moderoval **Pavol Demeš** vystúpili **Mária Patakyová**, bývalá ombudsmanka, **Filip Vagač**, splnomocnenec vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti, **Zuzana Petková**, riaditeľka Nadácie Zastavme korupciu, **Katarína Batková** z Platformy občianskych organizácií pre demokraciu. Po diskusii mali účastníci podujatia, primárne zástupcovia mimovládnej a akademickej sféry, možnosť krátkeho stretnutia s prezidentkou **Zuzanou Čaputovou**.

Záverečná časť prvého dňa programu konferenciu Human Forum 2022 bola

venovaná slávnostným príhovorom a oceňovaniu laureátov ceny Human Forum. S príhovorom vystúpil **Ján Lunter**, predseda BBSK, **Ján Nosko**, primátor mesta Banská Bystrica, **Vladimír Hiadlovský**, rektor UMB, **Branislav Kováčik**, dekan FPVaMV, **Maroš Chmelík**, výkonný riaditeľ CKO a **Peter Medveď**, riaditeľ Nadácie Ekopolis. Príhovory zástupcov mesta, samosprávneho kraja, akademickej obce a mimovládneho sektora boli doplnené vystúpením operného sólistu **Andreja Vancela** s klavírnym sprievodom **Martiny Svitkovej** zo Štátnej opery v Banskej Bystrici. Priestor na prezentáciu dosiahnutých výsledkov dostal aj jeden z organizátorov podujatia, Inštitút pre Demokraciu pri UMB. Práve na Human Fore 2021 bol inštitút slávnostne založený a už po roku mohol jeho výkonný riaditeľ **Róbert Vancel** prezentovať mnohé úspechy, vrátane projektu BRRIDGE podporeného zo schémy Horizon Europe. Projekt je výsledkom práce členov Inštitútu pre Demokraciu pri UMB, najmä **Jozefa M. Mintala** a **Kamily Borsekovej**.

Cenu Human Fora, ktorá sa udeľuje ako prejav uznania za vykonanie spoločensky významného činu alebo dlhodobého konania v prospech ochrany ľudských práv a rozvoja demokracie, tento rok prevzala bývala ombudsmanka **Mária Patakyová**, ktorá pôsobila vo funkcii v rokoch 2017 - 2022. Cenu prebrala z rúk organizátoriek **Csilly Droppovej** a **Alexandry Bitušikovej**. Záverečné slovo po odovzdaní ceny dostala štátna tajomníčka MZVaEZ SR **Ingrid Brocková**.

Program druhého dňa konferencie sa začal na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB. V panelovej diskusii *Regionálna spolupráca pri presadzovaní ľudských práv a demokracie* vystúpili **Peter Terem**, prorektor Univerzity Mateja Bela pre vedu a výskum, **Ingrid Brocková**, štátna tajomníčka MZVaEZ SR a **Laura Dittel**, riaditeľka Karpatskej nadácie. Panelovú diskusiu moderoval **Martin Klus**, poslanec Národnej rady Slovenskej republiky.

Ďalší blok programu bol rozdelený na viacero paralelne prebiehajúcich diskusií. Panelovú diskusiu *30 rokov slovenskej štátnosti a stav dodržiavania ľudských práv* moderovala **Martina Bolečeková** z FPVaMV a *úlohy rečníkov sa zhostili* **Michal Vašečka** z Bratislava Policy Institute, **Janka Debrecéniová** z organizácie Občan, demokracia a zodpovednosť, spolu so zástupcami štátnej správy. Debatovali na témy vývoja ľudských práv na Slovensku, vyhodnocovali doterajší progres, ako aj rezervy a to aj v porovnaní s okolitými štátmi. Druhou z paralelných diskusií bola *Kríza na Ukrajine – prijímanie a integrácia odídencom z Ukrajiny v členských štátoch EÚ*. Cieľom tohto diskusného bloku bolo reflektovať reakciu Slovenska na príchod utečencov z Ukrajiny na rôznych

úrovniach, pomenovať dobre zvládnuté aspekty tohto procesu, ale aj problémy a rezervy, ktoré v tejto oblasti pretrvávajú, ako aj výzvy do budúcnosti. **K téme sa vyjadrili zástupcovia štátnej správy Ingrid Brocková**, štátna tajomníčka MZVaEZ SR a **Ján Orlovský z Migračného úradu MV SR**. Mimovládny sektor zastupovala **Laura Dittel z Karpatskej nadácie**. *Diskusiu moderovala Jarmila Androvičová z Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB*.

Najvýraznejšie zastúpenie zahraničných hostí bolo v panelovej diskusii na tému **Zástanctvo demokracie na miestnej úrovni na Slovensku, v Európe a v USA**. Východiskom pre diskusiu bola premisa, že podpora demokracie a na regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni je založená na dôvere v demokratické inštitúcie, ale aj na kultúre vzťahov a na hodnotách, ktorými žijeme vo svojich komunitách. Všetky tieto faktory prechádzajú v súčasnosti hlbokou krízou, avšak na miestnej úrovni stále žijú ľudia, ktorí hodnotový kompas nestratili. Kto sú títo ľudia a čo by mali v čase krízy robiť vo svojich komunitách? Ako sú organizovaní? Kde hľadať spojencov a podporu mimo ich vlastných komunit? Sú príklady komunit a regiónov, ktoré sa v krízach neodchýlili od demokracie? Ako rečníci vystúpili **Dag A. Fedøy z Norwegian Helsinki Committee**, **Andre Stoner z organizácie Faith, USA**, **Veronika Móra z Ľokotárs Alapítvány Budapest**, **Beata Hirt z Komunitnej nadácie Zdravé mesto v Banskej Bystrici** a **Peter Burian z MZVaEZ SR**. Diskusiu moderoval **Peter Medved'**, riaditeľ Nadácie Ekopolis.

Témou existujúcich nástrojov a možností prevencie radikalizácie na Slovensku sa venovali **Adrienne Evans z United Action for Idaho, USA**, **Lukáš Zorád** za PDCS, **Maroš Chmelík** z Centra komunitného organizovania, **Andrej Stančík**, štátny tajomník MZVaEZ SR, spolu s **Tinou Gažovičovou**.

Posledná z paralelných diskusií sa venovala problematike investigatívnych žurnalistov, ich bezpečnosti a legislatívnym rámcom ich ochrany. Diskutovali **Gabriella Sancisi**, veľvyslankyňa Holandského kráľovstva, **Andrea Cairola**, predstaviteľka UNESCO, **Katarína Králiková**, riaditeľka Komunikačného odboru MZVaEZ SR, **Soňa Danová**, riaditeľka odboru ľudských práv MZVaEZ SR.

Program na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov uzatváral okrúhly stôl s organizáciami občianskej spoločnosti o plnení záväzkov Slovenskej republiky pre 2. Samit za demokraciu zástupcov kľúčových ministerstiev a inštitúcií. Témou diskusie bola *Regionálna spolupráca pri presadzovaní ľudských práv a demokracie*. Diskusiu moderoval **Juraj Rizman**.

Popoludňajšia časť programu druhého dňa Human Fora 2022 prebiehala

v Záhrade - Centre nezávislej kultúry v Banskej Bystrici. V prvej diskusii večera organizovanej v spolupráci s občianskym združením Bystriny reflektovali rečníci množiace sa deliace línie v spoločnosti, rastúcu nedôveru medzi jednotlivými skupinami, ktorá postihuje aj mimovládne organizácie a občiansku spoločnosť. Zároveň boli prezentované inšpiratívne príbehy a postupy, ako aj hlboké vhľady do príčin momentálnej situácie. V diskusii moderovanej **Zuzanou Wienk** vystúpili **Ondrej Lunter**, predseda Banskobystrického samosprávneho kraja, **Pavel Laczko** z Úradu vlády Slovenskej republiky, Sekcie výskumu, vývoja a inovácií, **Elena Gallová Kriglerová**, riaditeľka, senior výskumníčka CVEK, **Magdaléna Dobišová**, podpredsedníčka predstavenstva a riaditeľka odboru Správa spoločnosti D&I – SKANSKA, **Peter Irikovský**, zakladateľ Exponea a **Diana Jacková**, odborná pracovníčka Centra práce s mládežou v Revúcej.

Na záver programu dňa prebehla diskusia za účasti analytika **Grigorija Mesežnikova**, sociológa **Michala Vašečku** a koordinátorky Nie v našom meste **Martiny Strmeňovej**. Moderoval **Ivan Chorvát** z Filozofickej fakulty UMB. Témou bola reflexia ku komunálnym voľbám s podtitulom *Čo nám ukázali výsledky volieb o stave demokracie v regiónoch Slovenska?*

Tretí deň Human Fora 2022 sa niesol v duchu vzdelávania a konkrétne nadpredmetového hodnotového vzdelávania, ktoré je kľúčové pre pozitívny rozvoj Slovenska v témach ľudských práv, demokracie a budovania právneho štátu. Zástupcovia štátnej správy, najmä Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, rôznych vzdelávacích agentúr, akademickej obce, ale najmä učitelia základných a stredných škôl diskutovali na témy: *Aký význam majú neformálne vzdelávacie programy pre školy? Do akej miery ich využívame vo vzdelávaní? Implementácia nadpredmetového hodnotového vzdelávania do praxe, Ako sa darí novootvoreným Regionálnym centrom podpory učiteľov? Integrácia detských vojnových utečencov do škôl.*

Večerný program záverečného dňa uzatvárala debata zo série Spojensko: *Ako nájsť cestu k sebe?* Hostia, predstavitelia rôznych vierovyznaní a filozofií, sa s moderátorkou **Zuzanou Kovačič Hanzelovou** zamýšľali nad spôsobmi spájania názorovo a aj hodnotovo rozdelenej spoločnosti. Program následne ukončila už tradičná ekumenická bohoslužba za účasti zástupcov Rímskokatolíckej cirkvi, Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, Gréckokatolíckej cirkvi, Cirkvi bratskej, Bratskej jednoty baptistov, židovskej obce, islamskej komunity a iných.